

het av forskjellige myrtyper. Min personlige mening er at de mest sentrale myrer som er nyttbare, må kunne disponeres til økonomisk utnyttelse. Et poeng er også at fredningen vanlig vil falle rimeligere hvis myrer av mindre økonomisk betydning disponeres i fredningsøyemed. I den utstrekning fredningen kan henføres til statsgrunn, må dette gjøres.

Jeg håper til slutt at de opplysninger som er fremlagt i disse to foredrag vil gi grunnlag for øket forståelse av alle interesser. Det er viktig at det skjer samarbeid på et tidligst mulig stadium. Svært ofte vil man finne alternativer som kan danne grunnlag for en brukbar kompromissløsning.

Når Myrselskapet tar opp disse spørsmålene, er det fordi Selskapet ønsker å medvirke til løsninger av disse spørsmål.

MYRENE VANNHUSHOLDNING

Av myrkonsulent Per Hornburg.

I fagkretser har det i lang tid vært ført diskusjon om myrene — spesielt mosemyrene — har positiv eller negativ innflytelse på landskapets hydrologiske forhold. Ved århundreskiftet ble det bl.a. av *Schreibler* (1) hevdet at myrene kunne betraktes som «vannmagasiner» i den mening at de i nedbørsrike perioder er oppsamlere og i tørkeperioder vannleverandører til landskapets bekker og elver. Forsøk eller undersøkelser som støtter denne oppfatning som en «alminnelig teori» foreligger ikke. I likhet med mange andre forhold innen naturlæren, grunner oppfatningen seg på kortsiktige iakttagelser, bl.a. mosetorvas store vannkapasitet i motsetning til mineraljorda. Som argument for å bevare myrer i naturtilstand (fredning) blir også ofte nyttet antakelsen om den positive hydrologiske virkning myrene har for landskapets *totale vannbalanse*, bl.a. av Moen (2).

En annen sak er at «tørrelegging» av større myrområder sannsynligvis vil forandre avdunstningsforholdene og luftfuktigheten lokalt sett.

For å øke beitemulighetene for viltet, kan en viss grøfting av myrene virke positivt. Grøfting vil fremme veksten av løvskog som særlig vinterstid er attraktivt beite for hjortedyrene.

Det foreligger i dag et betydelig antall forskningsresultater som entydig peker på at myrene i naturtilstand ikke har større utlignende virkning på vannhusholdningen enn mineraljord. Undersøkelser foretatt av *Ferda* (3) på tsjekkosllovakiske mosemyrer i fjellregionen viser at disse myrs hydrologiske funksjon har vært sterkt overdrevet, og at de ikke kan betraktes som vannreservoarer eller som løpsregulatorer. Derimot viser undersøkelsene at et områdes totale

vannbalanse bedres etter at myrene dreneres og kultiveres. Liknende resultater er *Baden* og *Eggelsmann* (4,5) kommet til ved undersøkelser på nordvesttyske lavlandsmyrer.

Når det gjelder torvproduksjonen hvor vegetasjonsdekket og en vesentlig del av torvlaget fjernes, vil avløpsforholdene kunne bli ugunstige, spesielt i slutfasen av avtorvingen og inntil en riktig rektivering er gjennomført.

Et interessant og omfattende arbeid innen problematikken om myrenes funksjon i vannhusholdningen er utført av *Uhden* (6) på et større mosemyrkompleks i *Harz*. Undersøkelsene som bygger på målinger og observasjoner over 13 år (1958—1970) gir endel resultater som også har stor interesse for våre forhold. Blant annet fordi undersøkelsesområdet ligger i en høyde av ca. 900 m.o.h. hvor telen kan ligge opptil 7 måneder og snødekket kan bli 2 m. Undersøkelsene har bl.a. fastslått at ved snøsmelting og store nedbørsmengder foregår avløpet hurtig fra myrene. I tørkeperioder lider myrvegetasjonen ofte av vannmangel. Avløpet følger da bare den mineralske undergrunn. Mosemyrenes vannhusholdning i høyereliggende områder er lite gunstig fordi disse medvirker til økt flomavrenning. På den annen side har mosemyrene ingen innflytelse på avløpene i perioder med lite nedbør. Dersom de undersøkte myrer ble drenert og dyrket eller tilplantet med skog, ville dette ikke få noen innflytelse på grunnvannstanden i de lavereliggende områder av *Harz*.

Man kan ikke kritikklost overføre resultatene av slike undersøkelser på andre myrer og forhold, da ingen myrer er fullstendig like i oppbygging, struktur og topografi, men nyere undersøkelser viser at riktig drenering og kultivering av myrene fører til en langt gunstiger vannbalanse enn i udyrket myr. Dette henger bl.a. sammen med at en betydelig del av nedbøren forbrukes av planteveksten. Et annet forhold er at snø som faller i trekroner ofte fordampes uten å tilføre jorda fuktighet. Dette kan være positivt ved hemming av vårflom fra myrer som grøftes for skogreising.

LITTERATUR:

1. Schreiber, H.: *Moorkunde nach dem gegenwärtigen Stand des Wissens auf Grund 30 jähriger Erfahrung*, Berlin 1927.
2. Moen, A.: Klassifisering og verneverdi av myrer i Sør-Norge, *Medd. fra Det norske myrselskap*, nr. 4, 1973.
3. Ferda, J.: Zur Problematik der hydrologischen Funktion der Moore in Gebirgsgebieten, *Z.f. Kulturtechnik und Flurbereinigung* 14, 3 1973, Verlag Paul Parey, Berlin—Hamburg.
4. Baden, W., Eggelsmann, R.: 1952, Ein Beitrag zur Hydrologie der Moore — *Wasser u. Boden*, 4 244—249.
5. Baden, W., Eggelsmann, R.: 1964, Der Wasserkreislauf eines Nordwestdeutschen Hochmoores. *Schr.-R. Kuratorium f. Kulturbauwesen*, H. 12. Verlag Wasser und Boden, Hamburg.
6. Uhden, O.: 1972, *Gebirgshochmoore und Wasserwirtschaft am Beispiel des Brockenfeldmoores im Oberharz*. *Schr.-R. Kuratorium f. Kulturbauwesen*, H. 21. Verlag Wasser und Boden, Hamburg.